

SLOVENCII!

Vodja Velikonemškega Reicha je izdal, prisiljen po podlem izdajstvu italijanske kraljeve hiše in maršala Badoglia, nemški vojski ukaz, v obrambo Evrope in v varstvo Reicha vzeti Vašo domovino v svoje močno varstvo.

Stavljam Vam vsem poziv, da ohranite red in mir in ne zapustite Vaših delovnih mest.

Nobenemu se ne bo pripetilo gorje, ako se bo pokoraval potrebnim naredbam.

Vsakdo mora iti za svojim slovom

Javna prometna sredstva so naprej v pogonu.

V obratih se dela naprej.

Prepoved izhoda od 20. ure do 6. ure ostane v veljavi.

Prepoved vožnje s kolesi velja dalje.

Določila zračne obrambe se morajo izvesti najtočneje!

Ropanje se kaznuje s smrtjo.

Varnostni organi so odgovorni za mir in red.

Pokoravajte se torej naredbam vojaških službenih mest!

Tako služite najbolje Vaši domovini in se obvarujete pred hudim.

Ljubljana, 10. septembra 1943.

Poveljnik nemških vojnih odredov:

GENERAL RAAPKE, s. r.

DODATNA NAREDBA

MESTNEGA KOMANDANTA

1. Kdor je še v posesti orožja kakršne koli vrste, ali si je pridobil orožje od italijanskih obojenih sil, ga mora nemudoma oddati na mestnem poveljstvu.

Tomanova ulica št. 8.

2. Zbiranje več kot 5 (pet) oseb na javnih cestah in trgih je do nadaljnjega prepovedano.

3. Za zborovanje vsake vrste v zaprtih prostorih je potrebno dovoljenje mestnega komandanta.

4. Poslušanje drugih radijskih oddajnih postaj kakor nemških in hrvatskih se kaznuje s smrtjo.

5. Razširjanje neresničnih vesti in letakov vsake vrste, prav tako mazanje sten in hodnikov je prepovedano.

MESTNI KOMANDANT.

SLOWENENI!

Der Führer des Grossdeutschen Reiches hat, gezwungen durch den schmachlichen Verrat des italienischen Königs, das deutsche Heer in die Hände der deutschen Wehrmacht und zur Sicherung des Reiches Eure Heimat in ihre starke Obhut zu nehmen.

Ich richte an Euch alle den Appel, Ordnung und Ruhe zu bewahren und Eure Arbeitsplätze nicht zu verlassen.

Es wird niemandem ein Leid geschehen, wenn er sich den notwendigen Anordnungen fügt.

Jeder hat seiner Arbeit nachzugehen. Die öffentlichen Verkehrsmittel laufen weiter.

In den Betrieben wird weitergearbeitet.

Das Ausgangsverbot von 20 Uhr bis 6 Uhr bleibt aufrecht.

Das Radiaverbot bleibt aufrecht.

Die Luftschutzbestimmungen sind strengstens einzuhalten!

Plünderungen werden mit dem Tode bestraft.

Die Sicherheitsorgane sind verantwortlich für Ruhe und Ordnung.

Befolgt daher die Anordnungen der Dienststellen der Wehrmacht!

Ihr dient damit am besten Eurer Heimat und bewahrt Euch vor Unheil!

Laibach, 10. September 1943.

Der Befehlshaber der deutschen Truppen gez.: GENERAL RAAPKE.

Zusätzliche Anordnung des Stadtkommandanten

1. Wer noch in Besitze von Waffen aller Art ist, oder sich solche durch die

italienische Wehrmacht beschafft hat, hat diese unverzüglich auf der Stadtkommandatur

Tomanova ulica Nr. 8 abzugeben.

2. Ansammlungen von mehr als 5 (fünf) Personen auf öffentlichen Strassen und Plätzen sind bis auf weiteres verboten.

3. Versammlungen in geschlossenen Räumen jeglicher Art bedürfen der Genehmigung des Stadtkommandanten.

4. Das Abhören anderer als deutscher und kroatischer Sender wird mit dem Tode bestraft.

5. Die Verbreitung von falschen Nachrichten und von Flugzetteln jeder Art, sowie das Beschriften von Wänden und Bürgersteigen ist verboten.

DER STADTKOMMANDANT.

SLOVENI!

Il Capo del Grande Reich germanico costretto dal vergognoso tradimento della Real Casa italiana, e del Maresciallo Badoglio, ha dato ordine alle forze germaniche di prendere la vostra patria sotto la sua forte egida per la difesa dell'Europa e per la sicurezza del Reich.

Indirizzo a voi tutti l'appello di mantenere l'ordine e la tranquillità e di non abbandonare i vostri posti di lavoro.

A nessuno succederà nulla di male se si sottoporra agli ordini necessari.

Ognuno deve restare al proprio posto di lavoro.

I mezzi di trasporto pubblici continuano a funzionare.

Ogni attività prosegue.

Permane dal vigore il divieto di circolare dalle ore 20 alle 6.

Permane al divieto della circolazione in bicicletta.

Le disposizioni relative alla protezione antiaerea devono essere rigorosamente osservate.

Il saccheggio viene punito con la morte.

Gli organi di sicurezza sono responsabili dell'ordine e della tranquillità.

Seguite dunque gli ordini dei rappresentanti della forza militare in servizio.

In tal modo servite nel modo migliore in vostra patria e vi preserverete dai mali.

Lubiana 10 settembre 1943.

Il Comandante delle Truppe Germaniche: GENERALE RAAPKE m. p.

Ordinanza aggiuntiva del Comandante della città

1) Chi è ancora in possesso di armi d'ogni genere o se le è procurate attraverso le FF. AA. italiane deve consegnarle immediatamente al comando di città in

via Tomanova No. 8.

2) Assembramenti di più di cinque persone sulle pubbliche strade e sulle piazze sono proibiti fino a nuove disposizioni.

3) Riunioni in locali chiusi di qualsiasi natura sono sottoposte all'approvazione del Comandante della città.

4) L'audizione di trasmissioni diverse da quelle tedesche e croate sono punite con la morte.

5) È proibita la diffusione di false notizie, di volantini di ogni genere come pure l'imbrattare delle pareti e dei marciapiedi.

IL COMANDANTE DELLA CITTA.

Führerjeve besede nemškemu ljudstvu

Führer je svojemu narodu jasno razložil zakulisno delovanje Mussolinijevih domačih nasprotnikov, ki so z vsemi sredstvi skušali zrahljati zavezniške vezi z Nemčijo in so nazadnje pahili v pogubo Italijo, zraven pa zapravili njeno čast

Führerjev glavni stan, 10. septembra. Führer je imel v petek zvečer iz svojega glavnega stana na nemški narod naslednji nagovor, ki so ga prenašale vse oddajne postaje:

Oproščen težkega bremena že dolgo nas težečega pričakovanja smatram, da je prišel sedaj trenutek, ko zopet lahko govorim nemškemu narodu, ne da bi se moral pred seboj ali pred javnostjo zatekati k lažem. Zlom Italije, ki je nastopil, se je mogel že davno pričakovati, ne zaradi pomanjkanja primernih italijanskih možnosti za uspešnejšo obrambo ali zaradi izostanka potrebne nemške pomoči, temveč zaradi odpovedi ali boljše zaradi pomanjkanja volje onih elementov, ki so sedaj za zaključek svoje načrtne sabotaže povzročili kapitulacijo. Kajti samo to, za čimer so ti možje že leta stremeli, je bilo sedaj izvršeno: prehod italijanskega državnega vodstva od z Italijo zvezanega Reicha k skupnemu sovražniku.

Ko sta Anglija in Francija v septembru l. 1939. napovedali Nemčiji vojno, bi bila Italija na osnovi pogodb prisiljena, da se takoj solidariža z Nemčijo. Ta solidarnost pri tem ni temeljila samo na dolobah pogodb, temveč tudi na usodi, ki so jo sovražniki za bodočnost namenili tako Nemčiji kakor Italiji.

Italija je šla v vojno prostovoljno

Znano je, da je bil Mussolini trdno odločen odrediti v Italiji — v skladu s pogodbami — takojšnjo mobilizacijo. Iste sile, ki so sedaj povzročile kapitulacijo, so uspele v avgustu 1939. da so preprečile vstop Italije v vojno. Kot vodja nemškega naroda sem moral imeti razumevanje za te izredne notranje težkoče Duceja. Zaradi tega nisem niti takrat, niti kasneje silil Italije k izpolnitvi zavezniških dolžnosti. Nasprotno, pustil sem italijanski vladi proste roke, da sploh ne vstopi v vojno, ako pa vstopi, da stori to v trenutku, ki je njej ugoden in ki ga je lahko popoldoma svobodno določila. V juniju 1940 se je Mussoliniju posrečilo ustvariti notranje pogoje za pristop Italije ob stran Reicha.

Borba na Poljskem je bila v tem času prav tako že odločena kakor ona na Norveškem in ona proti Franciji in proti z njo zvezanim angleškim armadam na celini. Kljub temu sem moral biti Duceju hvaležen za njegov pristop, o katerem mi je bilo znano, da je bil izveden kljub izrednim težkočam v notranjosti, ne proti italijanskemu narodu, temveč samo proti gotovim krogom. Od tega časa sta stali Nemčija in Italija skupno v borbi; na mnogih bojiščih se je skupno prelivala kri; ni bilo sekunde, da bi z Ducejem dvomila, da bo izid te borbe odločen za biti in ne biti naših narodov. Zaradi tega je Nemčija, ki je bila sama v najtežjem boju, pomagala svojemu zavezniku do skrajnih mej možnosti.

Neizbrisne Rommelove zasluge

Mnoge ponudbe za našo podporo so vojaški oblastniki Italije takoj od začetka naprej ali sploh odklanjali, ali jih sprejemali pod pogoji, ki so bili neizpolnjeni. Ob primernem času bodo javnosti podane osnove, s katerih bo razvidno, kaj vse je Nemčija v skupni usodni borbi prispevala za svojega zaveznika in bila pripravljena prispevati tudi dalje. Nemški vojak sam pa je tudi na teh skupnih bojiščih pokazal zadržanje, ki ga povsod odlikuje, kajti brez njegovega pogoja bi bila Severna Afrika izgubljena za Italijo že v zimi 1940-41. Ime maršala Rommela je za večne čase združeno s tem nemškim delom. Ko se je spomladi 1941. Nemčija odločila Italiji pomagati na Balkanu tega ni storila, da bi izvedla kakle lastne namere, temveč le, da bi prisločila na pomoč zavezniku in odstranila nevarnost, ki je bila sprožena po njegovem postopanju in ki je naravno ograjala tudi Nemčijo. Nemčija je doprinesla te žrtve skoraj v istem trenutku, ko je imela zaradi vsake uro pričakovanege boljševiškega velikega napada proti vsem Evropi več ko dovolj lastnih skrbi. Kri številnih rojakov je zapečatila zavezniško zvestobo nemškega naroda.

Nemški Reich in jaz kot njegov vodja pa smo mogli tako postopati samo v zavesti dejstva, da je stal na čelu italijanskega naroda eden najpomembnejših mož, ki jih je rodila novejša doba, največji sin italijanske zemlje po propadu antičnega sveta. Njegova brezpogojna zvestoba je dajala skupni zvezi pogoj za obstanek. Njegovo odstranitev, prizadejane mu nečaste žalitve bodo bodoče generacije italijanskega naroda občutile kot največjo sramoto.

Saboterji na delu

Zadnji trenutek, ki je sprožil že davno sklenjeni državni udar, je bila Ducejeva zahteva po razširjenih pooblastilih za uspešno vodstvo vojne. Najstrožji ukrepi proti odkritim in skritim sabotirjem vojevanja, proti nazadnjaškim sovražnikom socialne pravdičnosti in s tem odporne sile italijanske narodne skupnosti, naj bi služili temu cilju. Mussolini je hotel še v zadnji minuti izločiti zahrbtnje sovražnike italijanskega naroda v borbi za biti ali ne biti, da bi zagotovil bodočo Nemčijo. Razumljiva je bolelost, ki sem jo občutil osebno spriču v zgodovini edinstvene krivice, storjene temu možu, in nevednega ravnanja, katero je pahnilo na raven običajnega zlikovca njega, ki je preko 20 let živel samo skrbi za svoj narod.

Bil sem in sem srečen, da smem tega velikega in zvestega moža imenovati svojega prijatelja. Nikdar nisem bil vajen spreminjati svoje prepričanje od primera do primera, ali pa ga zatajiti. Meneja sem, da je kljub raznim nasprotnim

naziranjem tudi v življenju narodov, prav tako kakor med posamezniki, zvestoba nenadomestljiva vrednota, brez katere bi se človeška družba zamajala in bi se morale prej ali slej zrušiti njene organizacije. Kljub temu so tudi po tem sramotnem dogodku nemške čete na Siciliji, nemški letalci, možje s podmornic, brzih čolnov, transportnih ladij vseh vrst itd. na kopnem, v zraku in na morju storili svojo dolžnost v najvišji meri. Iz razlogov taktične smotrnosti lahko sovražnik to zamolči, zanamci pa bodo enkrat ugotovili, da so bile po tem času z izjemo nekaterih vrlih italijanskih oddelkov samo nemške čete one, ki so s svojo krvjo branile ne le Nemški Reich, temveč tudi italijansko zemljo.

Izdajstvo nad zaveznikom

Italijansko državno vodstvo lahko opravičuje s kakršnimi koli razlogi svoj sklep, prelomiti zavezništvo in se izločiti iz vojne, s tem pa napraviti Italijo še tem bolj za bojišče. Lahko slika to kot nujnost, nikdar pa ne bo moglo najti opravičila za dejstvo, da se je to zgodilo, ne da bi zaveznika poprej vsaj obvestili.

A ne samo to. Isti dan, ko je maršal Badoglio podpisal pogodbo o premirju, je povabil k sebi nemškega odpravnika poslov v Rimu in mu zagotovil, da on, nek maršal Badoglio, Nemčije ne bo nikdar izdal, da mu mora zaupati in da bo z dejanji pokazal, da je vreden tega zaupanja, zlasti pa, da Italija ne namerava nikdar kapitulirati. Še na dan kapitulacije same je poklical kralj nemškega odpravnika poslov in mu prav tako izrecno zatrdil, da Italija ne bo nikdar kapitulirala, temveč da je odločena zvesto stati ob naši strani, zvezana z Nemčijo na življenje in smrt. Da, še eno uro po razglasitvi izdaje, je izjavil italijanski general-stabni šef Roatta našemu vojaškemu pooblaščenca, da je ta vest grda laž in angleška propagandna raka. V istem času je zagotavljal zastopnik italijanskega zunanjega ministrstva, da je ta vest le tipična britanska prevara, ki jo mora razkrinkati. 15 minut pozneje je moral priznati, da je zadeva seveda točna in da je Italija res izstopila iz vojne.

V očeh demokratskih vojnih hujskačev in v očeh današnjih italijanskih vladnih mož je morda ta postopek ejajen primer taktično spretno državniške umetnosti. Zgodovina bo nekdaj sodila drugače in pokolenja Italije se bodo sramovala, da je bila ta taktika uporabljena proti zavezniškemu prijatelju, ki je s krvjo in žrtvami vseh vrst izpolnil svojo dolžnost bolj kakor samo po črkah pogodbe.

Rojaki! Že dve leti sem imel priliko opazovati naraščajoči vpliv teh tudi napram socialnim nalogam Italije odklonilno nastrojenih reakcionarjev in Nemcem sovražnih krogov: po zrušitvi Duceja zato ni bil mogoč noben dvom o pravi namenu spremembe režima.

Zaradi tega sem po svoji dolžnosti odredil vse ukrepe, ki so mogli biti storjeni, da bi se Nemčija obvarovala pred usodo, kakršno so maršal Badoglio in njegovi ljudje pripravili ne le Duceju in italijanskemu narodu, temveč so hoteli v njo pahiti tudi Nemčijo.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Duce je na svobodi

Novi sovjetski oddelki uničeni v Novorosijsku - Sovražnik je bil vržen nazaj pri Salerno - Sovražni rušilec potopljen - Razorožitev Badoglijeve armade bistveno končana - Vzhodno-jadranska in ligurska obala, Monte Cenis in Mali Sv. Bernard zasedeni

Hitlerjev glavni stan, 13. septembra. V Novorosijsku so oddelki vojske in mornarice v osredotočenem napadu uničili nadaljnje oddelke izkrcanih sovražnih čet. Sovjeti so imeli velike in krvave izgube. Zajetih je bilo več sto ujetnikov.

Na južnem in srednjem odseku vzhodnega bojišča se nadaljujejo ogroženi boji. V protinapadih so bili na številnih krajih prehodni uspehi Sovjetov izpodbijani.

Na področju Salerno se v severnem odseku nadaljujejo lastni napadi in je bil sovražnik po ogroženi obrambi vržen nazaj na mesto in obalni pas. Južnovzhodno od Salerno je poskušal sovražnik razširiti svoja mostišča in prodreti višinske postojanke vzhodno od obalne nizine. Boji so še v teku. Pri tem je tankovska divizija do 11. septembra ujela 26 oficirjev in 1400 mož sovražnih čet, uničila pa 58 po večini težkih tankov ter zaplenila številno težko in lahko orožje. Nemška bojnja in borbeno letala so v luki Salerno potopila dve veliki trgovski ladji in eno torpedovko, poškodovala pa več vojnih in trgovskih ladij, deloma hudo, in dosegla bombne zadetke sredi izkrcavanja. Brzi čolni so potopili 10.000 tonsko prevozno ladjo za čete.

Na morju med Korziko in Elbo so hitra nemška bojnja letala potopila sovražni rušilec. Spremljevalne enote nemškega konvoja so potopile tri italijanske brze čolne, ki so poskušali napasti nemški konvoj.

Razorožitev ital. Badoglijeve armade je v bistvu končana. Število razoroženih vojakov presega že pol milijona mož. V

Italiji, v južni Franciji in na Balkanu je v zadnjih dneh vedno več oddelkov italijanske vojske, zlasti pa odredi laštisne milice, izrazilo svojo pripravljenost, da nadaljujejo borbo na strani Nemčije. Ti oddelki se deloma že uporabljajo za varnostno službo. Pri tem so skupno z nemškimi četami zavrnili v severovzhodni Italiji napade uporniških tolp.

Vsa vzhodna obala Jadranskega morja z vojno luko Puljem je sedaj v nemški posesti. Tudi na odseku Mentone-Genova so nemške čete na obali Ligurskega morja.

Potem, ko je bil že pred dnevi kljub močnemu odporu Badoglijev čet zavzet predor pod Monte Cenisom v zanosnem napadu, so nemške čete dne 11. septembra zasedle tudi prelaz in gostinco Malega sv. Bernarda.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, so nemški padalci, pripadniki varnostne službe in SS oddelkov, izvršili udar za osvoboditev Mussolinija, ki so ga imeli ujetega Badoglijevi pristaši. Udar je uspel. Duce je na svobodi. Od Badoglijeve vlade sklenjena izročitev Anglo-Američanom je s tem preprečena.

Aus dem Führerhauptquartier, 13. September. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

In Noworossijsk wurden durch konzentrischen Angriff von Verbänden des Heeres und der Kriegsmarine weitere Teile des gelandeten Feindes vernichtet. Die Sowjets erlitten hohe blutige Verluste. Mehrere Hundert Gefangene wurden eingebracht.

Im südlichen und mittleren Abschnitt der Ostfront dauern die erbitterten Kämpfe an. Durch Gegenangriffe wurden an zahlreichen Stellen vorübergehende Erfolge der Sowjets zunichte gemacht.

Im Raume von Salerno schreiten einige Angriffe erfolgreich fort. Der Feind wurde nach heftiger Abwehr auf die Stadt und den Küstenstreifen zurückgeworfen. Südöstlich Salerno versuchte der Feind seinen Landungskopf zu erweitern und die Höhestellungen östlich der Küstenniederung zu durchbrechen. Die Kämpfe sind noch im Gange. Hierbei hat eine Panzerdivision bis zum 11. September 26 Offiziere und 1400 Mann als Gefangene eingebracht, vernichtete 58, meist schwere Panzer und erbeutete zahlreiche schwere und leichte Waffen. Deutsche Kampf- und Schlachtflugzeuge versenkten im Hafen von Salerno zwei grosse Handelsschiffe und ein Torpedoboot, beschädigten mehrere Kriegs- und Handelsschiffe, zum Teil schwer, und erzielten Bombentreffer inmitten der Anlandungen. Schnellboote versenkten einen Truppentransporter von 10.000 Brt.

Im Seegebiet von Korsika und Elba vernichteten schnelle deutsche Kampf- und Zerstörer einen feindlichen Zerstörer. Begleiteneinheiten eines deutschen Geleites versenkten drei italienische Schnellboote, die das Geleit anzugreifen versuchten.

Die Entwaffnung des italienischen Badogliheeres ist im wesentlichen abgeschlossen. Die Zahl der Entwaffneten

hat eine halbe Million überschritten. Sowohl in Italien, wie auch in Südfrankreich und auf dem Balkan haben in den letzten Tagen immer zahlreiche Truppenteile des italienischen Heeres, besonders Verbände der faschistischen Miliz, ihre Bereitschaft erklärt, an der Seite Deutschlands fortzukämpfen. Diese Verbände sind zum Teil schon zu Sicherungsaufgaben wieder eingesetzt worden. Hierbei wehrten sie im Zusammenwirken mit deutschen Truppen in Nordostitalien Angriffe von Banden ab.

Die gesamte Ostküste des Adriatischen Meeres mit dem Kriegshafen Pola befindet sich nunmehr in deutscher Hand. Auch im Abschnitt Mentone-Genoa stehen deutsche Truppen überall an der Küste des Ligurischen Meeres.

Nachdem bereits vor einigen Tagen der Monte Cenis-Tunnel trotz heftigen Widerstandes der italienischen Badoglietruppen in schwungvollem Angriff genommen wurde, besetzten die deutschen Truppen am 11. September Pass und Hospital am Kleinen St. Bernhard.

Wie schon durch Sondermeldung bekanntgegeben, führten deutsche Fallschirmabteilungen und Männer des Sicherheitsdienstes und der Waffen-SS eine Unternehmung zur Befreiung des von den Badoglianhängern in Gefangenschaft gehaltenen Duce durch. Der Handstreich ist gelungen. Der Duce befindet sich in Freiheit. Die von der Badoglieregierung beschlossene Auslieferung an die Anglo-Amerikaner ist damit vereitelt.

Führerjev govor nemškemu ljudstvu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Interesi narodnega vojevanja nemškega naroda so za nas prav tako sveti kakor obvezujoči. Mi vsi vemo, da bo v tej neusmiljeni borbi po željah naših sovražnikov premaganost uničen, dočim bodo ostale možnosti življenja samo zmagovalcu. Mi bomo zato s trdno odločenostjo v velikem in malem vedno posegali po ukrepih, ki bodo porušili naše nasprotnike. Pa tudi mnogi čast ljubci Italijani so se sedaj še prav celo izjavili za nerazdružno povezane s sedanjim bojem obeh narodov.

Izpadek Italije pomeni vojaško le malo, kajti borbo v vsej deželi so že nekaj mesecev nosile in vzdrževale v prvi vrsti nemške čete. To borbo bomo sedaj nadaljevali oprosteni vseh obtežujočih ovir.

Nemški narod ima vse razloge, da zaupa vase

Otročji je poskus mednarodnega plutokratskega kompota zlomiti nemški odpor kakor v Italiji. Oni zamenjujejo v tem primeru nemški narod z nekim drugim. Upanje, da bodo našli med njim izdajalec, kakor v Italiji, počiva na popolnem neznanju bistra narodna socialistične države. Njihova vera, da bodo tudi v Nemčiji mogli pripraviti kak 25. julij, počiva na temeljni zmoti, v kateri se nahajajo tako glede mojega osebnega položaja, kakor tudi glede zadržanja mojih političnih soborcev, mojih maršalov, admiralov in generalov. Bolj ko kdaj do zdaj se kaže ob tem naklepu vprav nemško vodstvo kot fanatično sklenjena skupnost. Vsaka stiska nas bo le še okrepila v naši odločnosti. Zasebno življenje je pri tem za mene itak že davno prenehalo. Jaz delam v spoznanju in v zavesti dolžnosti, da bi s svojim prispevkom zagotovil življenje mojega naroda za bodoča pokolenja. Da imam pravico brezpogojno verovati v ta uspeh, ni utemeljeno samo v moji lastni življenjski poti, temveč v dvigu in razvoju našega naroda.

Leta 1939. smo morali sami in osamljeni sprejeti vojne napovedi svojih nasprotnikov. Ravnali smo se po naukih Clausewitz, da je junaški odpor v vsakih okoliščinah boljše od bojzljive poudaje. Zato sem tudi že 1. septembra 1939 v državem zboru izjavil, da ne bosta mogla ukloniti nemškega naroda niti čas, niti sila orožja. Od takrat je bil v prvi vrsti po naši lastni moči sovražnik potisnjen deloma več kot 1000 km stran od nemške meje. Samo po zračni poti more terorizirati nemško domovino. Toda tudi tukaj se v teku tehnični in organizatorni ukrepi, da bodo ne le njegovi teroristični napadi dokončno zlomljeni, temveč porušeni z drugimi in bolj učinkovitimi sredstvi. Taktične nujnosti nas lahko silijo, da v tej orjaški borbi za usodo tu ali tja, na tej ali oni fronti kaj opustimo ali se umaknemo posebnim ogražanjem. Nikdar pa se ne bo zlomil jekleni obroč, ki ščiti Reich, skovan od nemške domovine in vzdrževan po junaštvu in krvi naših vojakov.

Prav v tem času pričakujem, da bo narod z zagrizeno živavostjo storil svojo dolžnost na vseh področjih te orjaške borbe. Vse razloge ima, da zaupa v sebe.

Stranka mora biti v tem pogledu za zgled. Domovina sme s ponosom gledati na njeno delo, kako so njeni člani vedno na novo opravičali svojo dolžnost s heroičnim žrtvovanjem krvi in pod najtežjimi pogoji. Fronta pa naj se v urah trpljenja pri skoraj nadležnih zahtevah mnogih tednov in mesecev spominja svoje domovine, ki je danes prav tako postala vojnočista se fronta, le da najde tu svojo izpolnitev junaštvo starikov in deklet, mater, žen in deklet. Sveta dolžnost vsakega vojaka je zato, da še bolj kot doslej izpričuje najvišjo vtrajnost in stori vse, kar borba zahteva. Nemški narod še nikdar v zgodovini ni bil z večjo upravičenostjo ponosen na sebe kakor v tem najslabšem spopadu vseh časov. Ob tej volji in ob tem delu se bodo razbili vsi

poskusi, pripraviti tudi Nemčiji usodo zaslužnega naroda. Naj se zaveda vsak Nемец, kjer koli stoji, da zavisijo od njegovega nastopa in njegove poštenosti obstanek našega naroda, usoda in bodočnost novih generacij.

Zaradi tega se nemškemu ljudstvu, možem in ženam v domovini, vojakom na bojiščih, z besedami niti ne more zahvaliti za to, kar store, kar voljao prenašajo in potrpežljivo vzdržijo. To zahvalo bodo izrekli bodoča pokolenja, ki bodo spoznala, da je njihovo svobodno in socialno zagotovljeno življenje sad žrtve našega časa. Jaz sam sem uizmereno ponosen, da smem biti vodja tega naroda in sem Bogu hvaležen za vsako ulico, ki mi jo podari, da morem s svojim delom uspešno voditi najslabšo borbo naše zgodovine.

Ukrepi za zaščito nemških interesov spričo dogodka v Italiji so zelo trdi. V kolikor se nanašajo na Italijo, potekajo že sedaj na trdnosti in uspešno. Primer izjave Jugoslavije nam je že poprej dal zdravilno in dragoceno spoznanje. Usoda Italije same pa naj bo za vse tudi nauk, da moramo tudi v urah največje sile in najbolj grenke stiske ostati zvesti zapovedi narodne časti, ostati zvesti zaveznikom in z vernim sremem izpolnjevati, kar narekuje dolžnost. Narodu, ki prestane te preizkušnje pred Previdnostjo, bo naklonil na koncu Vsemogočni kot plačilo lovorjev venec zmage in s tem nagrado življenja.

To pa mora biti in bo tudi v vsakem primeru Nemčija!

Ljubljana Koledar

Torek, 14. klmovenca: Povijanje Križa Rozula, mučenica; Matern, škof.

Obvestila

Cenjene občinstvo se obvešča, da so sprejemne uradne ure na ambulanci za bolne otroke na oddelku za zdravstveno zaščito mater, dojenčkov in otrok Higijenskega zavoda (Dečji dom, Lipičeva 3), in posluje ambulanca od 6. septembra t. l. dalje dnevno ob delavnikih od 8-10.30.

Seznam davčnih osnov trgovin s sadjem, zelenjavo, deželnimi pridelki na debelo, trgovin z jelcem in repo, trgovin s perutnino, ribami, konji in živino, trgovin z deželnimi pridelki na drobno in semeni ter mlekarne bodo razgrnjeni od 20. t. m. v mestnem odpravnstvu v III. nadstropju magistratne hiše za vodnjakom.

Glasbena akademija in srednja glasbena šola. Sprejemni izpiti novih učencev bodo v času od 15.-25. septembra. Prijave za sprejemne izpite sprejema pisarna do 10. t. m. Pošujejo se vsa glasbila in dramska igra. Pouk učencev, ki so bili sprejeti, je brezplačen. Pojasnila pri tajniku zavoda, Gosposka ulica 8.

I. deklitka meščanska šola v Ljubljani (Prule). Popravni izpiti se prične dne 17. septembra ob osmih zjutraj v šoli na Prulah. Prošnje za izpite morajo biti vložene do 15. septembra. Podrobnosti so razvidne z oglasne deske v šolski veži. Vpisovanje je za šolsko leto 1943-44 bo 1., 2., 4. in 5. oktobra, vseh od 8. do 12. ure. K vpisu prinese vsaka učenka zadnje šolsko spričevalo in davčno potrdilo oz. invalidsko listino. Novinke pridejo v spremstvu staršev in predlože tudi krstni list. Učenke iz družin, kjer je 5 ali več otrok, predlože tudi izpisek iz družinske pole za delno oziroma popolno oprostitev od plačevanja šolskih taks.

Izpiti na novomeški gimnaziji. Na realni gimnaziji v Novem mestu se bodo vršili popravni razredni izpiti od 10. do 14. septembra, nižji tečajni izpiti od 15. do 21. septembra, višji tečajni izpiti od 16. do 20. septembra, privatni izpiti in izpiti po § 53 od 10. do 15. septembra. Sprejemni izpiti za vpis v I. razred 22. in 23. septembra. Podrobnosti razpored je objavljen v gimnazijskem poslopiju.

Meščanska šola na Viču v Ljubljani obvešča svoje učence in učenke: 1. Izpiti v jesenskem roku se bodo vršili po naslednjem razporedu: a) popravni končni izpiti dne 13. do 15. septembra, b) popravni končni izpiti dne 13. septembra, c) popravni izpiti učencev in učenek tretjih razredov dne 13., drugih dne 14. in prvih dne 15. septembra.

bra. Začetek izpitov je vedno ob 8. uri. Prošnje za izpite morajo biti vložene do 10. septembra. 2. Vpisovanje za šolsko leto 1943-1944 bo 1., 2., 4. in 5. oktobra, vseh od 8. do 12. ure. K vpisu je priložiti letno izpisečevalo, krstni list in potrdilo o davku (invalidsko listino, izpisek družinske pole kot dokaz, da ima 5 do 7 ali več otrok za oprostitev šolskih taks). Priskrbite si potrdilo in ostale listine pravočasno! 3. Dan šolske mase in pričetek rednega pouka, kot tudi vse ostale potrebne informacije bodo objavljene pravočasno v oglasni skrinjici ob vhodnih šolskih stopnicah. — Ravnatelj.

Pevski zbor Glasbene Matice bo sprejemal nove članice in članke, dne 1. 2. in 4. oktobra, od 6. do 7. ure zvečer v sobi št. 6. Pogoji sprejema: dober, zdrav glas in primerna glasbena izobrazba. — Odbor pevkega zbora Glasbene Matice.

Vpisovanje na šolo Glasbene Matice je še vsak dan mogoč, čeprav se je redni pouk že pričel. Poleg klavirja in violine se ponužujejo vsi glasbeni instrumenti in teoretični predmeti. Pojasnila daje pisarna Glasbene Matice.

Izgublji se je prstan s 3 modrimi turkizi obrabljenimi z bisernicami na potu od Sv. Petra ceste 2 do zadnjega vhoda v Frančiškanske cerkev ali v cerkvi sami. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi hišnici na Sv. Petra cesti 2.

Izšla je prva Svetova knjiga DENAR

Spisal dr. VI. Murko

Knjigo dobite po vseh knjigar-nah. Naročniki, dvignite knjigo pri upr. Sveta, Kopitarjeva 6

Na II. moški meščanski šoli v Ljubljani — Bežigrad se začne popravni izpiti iz italijanskega v petek, 10. t. m., iz ostalih predmetov pa v ponedeljek, 20. t. m. Razredni izpiti bodo za vse razrede v soboto, 18. t. m., končni izpit v jesenskem roku se začne v petek, 24. septembra. Vpisovanje bo dne 1., 2. in 4. oktobra od 8.30-12.30

Kupujte Martina Krpana

ki ga dobite v vseh izdajah po vseh knjigarnah! Ta knjiga bo v kratkem prava knjižna redkost. Kupite jo, dokler je še kaj na zalogi.

Izšla je tudi druga nagradna knjiga »Slovenčeve knjižnice«

Trije bratje

Dobite jo po vseh knjigarnah in trafikah!

Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Popravni izpiti za I. razred se bodo vršili 22. in 23. sept. 1943 od 8. do 14. Razredni izpiti za II. razred se bodo vršili od 14. sept. 1943 dalje, za I. razred pa od 22. sept. 1943 dalje. Pričetek bo vsakokrat ob 8. Završni izpiti se bodo pričeli 22. sept. 1943 ob 8. Podrobnosti razporeda so objavljeni na razglasni deski. Otvořitvena sv. maša bo v ponedeljek, 11. okt. 1943, ob 10 v stolnici. Po službi božji se zbere učenci in učenke I. a, II. a, II. b, II. c, II. d in II. e v svojih učilnicah, da se jim dajo potrebna navodila. Učenke I. b, I. e in I. d se zbere 1. okt. 1943 ob 15 v svojih učilnicah. — Ravnateljstvo.

Državna učiteljska v Ljubljani. — 1. Sprejemni izpiti za prvi letnik. Za sprejem v I. letnik drž. učiteljske je treba vložiti osebno ali po pošti prošnje, napisane na predpisani pol ali pa na navadni, ki pa mora biti kolkovana s kolki s 6 lir. Učenec (-nka), ki je prekinil (-la) s šolanjem, n. pr. lastni meščanskošolski učenci, morajo priložiti prošnji poleg rojstnega in krstnega lista in spričevala o nižjem tečajnem izpitu, oziroma spričevala o končnem izpitu še uravnoteženo spričevalo, ki ga dobijo pri svoji občini. Meščansko-šolski učenci morajo imeti odličen ali prav dober uspeh, učenec z dobrim uspehom se ne sme sprejemati. Učenec, ki so rojeni 1. 1925, morajo prosti za spregled starosti. Ta prošnja mora biti naslovljena na prosvetni oddelek Visokega komisariata v Ljubljani. Obe prošnji, za sprejem in za spregled starosti, naj se

Nekatere posestne spremembe

V zadnjem času je bilo zaznamovanih v zemljiški knjigi nekaj posestnih sprememb, ko je bila lastninska pravica na podlagi kupnih ali drugih pogodb prenešena na kupce in prevzemnike. Zanimivo je, da so bile zaznamovane tri manjše kupne pogodbe, a katerimi je prodala baronica Lazarini v Boštanj nekaj travniških in gozdnih parcel agrarnim interesentom v smislu zakona o agrarni reformi. Te pogodbe datirajo še iz leta 1934. Drugače so prodali:

Srakar France, posestnik v Tomačevem št. 14, po svojem poglavitnem Mestni delavski zavarovalnici v Ljubljani zemljišče vlož. št. 287 kat. občine Petersko predmestje II. del, obstoječe iz parcele št. 402 v izmeri 4802 kvadrat. metrov za 480.400 lir. Kvadratni meter je bil po 100 lir. Kakor zatrjujejo, namerava Mestna delavska zavarovalnica tam zidati zdrava delavska stanovanja, v prvi vrsti čedne delavske hišice.

Erbežnik Ciril, trgovski sodrtnik, Ljubljana, Skofja ulica št. 12, je prodal Jakobu Levčniku ml., posestniku v St. Pavlu pri Dobrunjah, nepremičnino vlož. št. 1303 k. o. Kašelj (hiša št. 87 in vrt) za 11.000 lir.

Novak Anton, posestnik in gostilničar v Stepanji vasi, je prodal Justu Osetovi roj. Gaber, Ljubljana, Drenikova ulica 12, in Justu Zupanovi roj. Oset, od tam travniško parcelo št. 1006 k. o. Trnovsko predmestje v izmeri 6033 kv. metrov za 15.000 lir. Mestna hranilnica ljubljanska je prodala Kiklju Jožetu, posestniku v Smerljah, občina St. Jurij pri Grosuplju, parcelo št. 1642/128 njiva kat. občina Pijava gorica v izmeri 4673 kv. metrov za 14.000 bivših dinarjev. Pogodba je bila podpisana že marca 1941.

Perčič Albin roj. Herzog, soproga elektrotehnika, Ljubljana, Ložnikarjeva ulica št. 14b, je prodala Francetu Kranjcu, gostilničarju v Rovtari pri Logatcu, parcelo št. 468/9 kat. občine St. Vid v izmeri 1433 kv. metrov za 21.495 lir.

V letošnjem avgustu je zemljiška knjiga zaznamovala 41 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 3.178.336 lir, ko je bilo v Juliju 58 pogodb za vrednost 8.103.886 lir. Lani avgusta je bil nepremičninski trg veliko manj živahen, saj je bilo v zemljiški knjigi zaznamovanih le 15 kupnih pogodb za vrednost 159.724 lir.

BOTRA VILA

61. Pred dvorjavo kolo so skladovno drv brš prekrile z zelenim mahom za zadnjo posteljo svojemu dvorjari. In na to pravilo so spoštili položje krvaveče truplo svojega sosedu. Nato so zeleni oder obstopile ter ob zadnji pravdi nepremični obitale kot velike bele sveče, ki so gorele v žalujočih srcih... Tedaj je iz koč stopila mlada drvarica s svojim sinčkom v naročju. Ko je ugledala mrtvega moža z veliko rano v prsih in brez srca, ki je ostalo pokopano tam sredi gradiskega gozda, je od žalosti padla na kolena.

SLAP

Ko je Tine začel njen smeh, je omahnil na zemljo in treščil z glavo ob tla, da so se stresla in da je votlo zabobnelo...

Neurje je razpelo zaporedoma od poslednjih grebenov nad Komno, ki so se razločevali le še v zelo medlih obrih, pa preko Ukance in jezera do obeh bohinjskih dolin svoje na redko in posevno tkano mreže dežja. Zdal se je ulilo tudi na travnike pod Staro Fužino. Silni curki so bili v tla visoko blizu in kilesti iz grmovja liste. Tine se je trudno dvignil in odvalil po stezi ob jezeru, ki je postajala blatna in spolzka, proti Sv. Janezu.

Cesta se je pustila in prazna vlekla ob gozdovih, v katerih je vršalo, pokalo in ječalo in skozi katera so s poboječ Vogla drli narasli in žolto kalni hudourniki; ni je hotelo biti konca. Zdal pa zdaj jo je osvetlil blisk, kakor bi preko nje vžvižaje se švignila pisana strupena kača. Za tem se je razklatlo nebo in iz njega se je valil grom, ki je strahotno in stotereno odmeval med visokimi črnilni gorami, ki so od vseh strani tesno oklepale razbesnelo jezero. Lilo je v ostrih, skoraj navpičnih curkih, ki so bičali trdo cesto in se nato odbijali od nje, da se je prašilo in jo je pokrivalo kakor tanka plast megle.

Tine je neobčutljiv za vse to grozoto neurja, a premočeno in od cestnega blata oskropljeno obleko, z od dežja razbitim obrazom in razmršenimi lasmi, ki so se mu lepili na čelo, kakor vijen omahalov po cesti, prazni in pusti, ki ji ni hotelo biti konca...

Odprji je duri svoje hišice, zaloputnil jih je za njim z divjim trusom vihar sam. Omotičen se je zadelav od podboje vrat in se zrušil na stol pred pisalno mizo, da so v žepu zaježale njegove birmanske orglice. V sobi je bilo mračno, temnilo se je vedno bolj. Njegov obraz je tičal v okviru njegovih dlani, bil je bled kot zid, z izpitimi lici in vdrtimi očmi in se je čudno postal. Na zenicah njegovih topov nekam pred se zroilih, steklenih očeh so se mrtvo, brezodzivno zrcalili bliski, ki so prepletali temni nebesni svod nad Ukancem. Po vsakem kotlu nad silkarjevo hišico se je gromil grom, po njegovih od hrepenenja razjednih možganov pa so se neurejeno vrstili drobni spomini.

V razbeljenih sencih mu je ključalo. Nabrešla žila mu je burno utripala. Z njegovim utripom se je nekam na dnu njegovega spomina prebudil ritim že davno pozabljenega francoskega valčka. Pred njim je vstala v meglenih obrih bedna študentovska podstrežnica, ki jo je medio razsvetljevala dušasta petrolejka. Bilo je na svetli večer. Eden od tovarišev je bil zlek-njen po postelji, drugi si je podpiral glavo na robu njene spodnje končnice. On je sedel pri mizi, kjer so imeli hleb belega kruha, vročega vinskega čaja in izposojeni gramofon. Vrtela se je plošča, svetila se igla, valovala otožna melodija, poslednji vzdih naslono umorjenega k sončni areši se dvigločega koprenja... Quand l'amour meurt...

(Dalje)

Iz Hrvaške

Hrvatsko ministstvo vojnih sil je izdalo odredbo s takojšnjo veljavo, da se morajo prijaviti vsi osvobodjeni Dalmatinci posebnim nabornim komisijam, katere jih bodo določile za delovno službo v vojski. Prijavitelj se morajo vsi moški iz osvobodene dela hrvaškega Primorja rojeni v letih 1908-1925. Oproščeni pa bodo tisti, katerih se tiče odredba vojnega ministstva, ki je bila izdana 5. kolovoza letošnjega leta.

Kakor poročajo, so hrvaške in nemške sile zasedle primorsko mesto Šibenik. Prebivalstvo je navdušeno pozdravilo osvoboditelje.

Italijansko konzularno osebje iz Zagreba in drugih hrvaških mest mora ostati do nadaljnjega na doseganih mestih, kjer prebiva.

Iz Novega mesta

Podružnica »Slovenec« je prejela »Martina Krpana«, Naročniki »Slov. knjižnice«, pošta Novo mesto, Smihel in Stopiče, naj osebno dvignejo knjigo.

Sportni drobiž

V nedeljo je bila v Zagrebu odigrana važna nogometna prvenstvena tekma med Gradjskim in Haskom. Zmagal je Gradjski s rezultatom 3:0. Na tekmi je bilo nekaj tisoč gledalcev.

Istega dne je bila odigrana tudi tekma med Ličaninom in Concordio. Zmagala je slednja, toda le s tesnim rezultatom 2:2.

Zagrebski Zagorac je odigral v soboto in nedeljo v Vinkovcih dve tekmi s tamkajšnjim Slorgo. V soboto je zmagal tesno z 2:1, v nedeljo pa je ostala tekma z rezultatom 2:2 neodločena.

Preteklo nedeljo je bila v Stockholmu odigrana mednarodna nogometna tekma med švedski in Madžarsko. Zmagali so Madžari s rezultatom 5:2, kar je zanje lep uspeh, saj so se morali boriti proti trdemu nasprotniku.

Skrivnosti z nevidnega bojišča

Vohunski spomini iz prve svetovne vojne

Vse to neodgovorno in nepremišljeno vedenje ter govorjenje je usodno škodovalo položaju carske rodine, kakor je vsak pameten človek moral tudi pričakovati.

Rdeča vlada, ki je že tako in tako povsod videla same strahove, je začela sumiti, da ima ta hrušč in trušč o carju še kakke druge namene in cilje. Začela je sumiti, da hočejo neki krogci carja porabiti za to, da bi začeli in razvneli protirevolucijo, ki bi pomela z boljše-vizmom.

In tako je prišlo tisto, kar je moralo priti.

V nekaj kratkih dneh se je položaj v Tobolsku do dna spremenil. Namesto poprejšnjih vojakov in poveljnikov, ki bi bili pravi reševalcem delo močno olajševali, so poslali carju za stražo zveste, še ljudi in so stražo tudi močno ojačili ter nadzorstvo poosttrili.

A to še ni bilo vse. Iz Moskve so poslali še posebnega vladnega komisarja Jakovljeva z močnim oddelkom pravovernega in do konca nohtov rdečega vojaštva, ki je zasedlo vso okolico guvernerjeve palače v Tobolsku, tako da se živa duša ni mogla več približati carju.

Potem so se dogodki začeli naglo, skoraj bi dejal bliskovito razvijati. 28. aprila so sredi noči zbudili carja, carico in veliko vojvodinjo Marijo Nikolajevno. Poslali so jih iz Tobolska pod prevelo, da pojdejo na bolj varen kraj, morda pa celo v svobodo, rešitvi naproti.

Toda cilj tega žalostnega potovanja ni bil Jekaterinburg, mesto, kjer je vladal

krajevni uralski svet. Ki je slovel kot eden najbolj neusmiljenih in najbolj zagrizenih v vsej Rusiji.

Ko so nama najini obveščevalci prinesli porazno novico, da so carja odvedli drugam, je grofica Beitnerjeva vzkliznila obupano:

Quo vadis

je po priznanju vseh ocenjevalcev knjiga trajne vrednosti ki je bodo stari in mladi zmeraj veselili

Quo vadis

roman v izvirnih slikah mora priti med Vaše knjige

Dobite jo v Upravi Slovenskega doma, Ljudska tiskarna

Broširana 32 lir

za naročnike Slov. doma . . . 25 lir

v pol platno vezana 45 lir

vezana, luksuzna 85 lir

»Zdal je šlo vse po zlu«
Tovarišica, ki ni izgubila poguma in trezne presoje niti v najbolj nevarnem in najbolj obupnem položaju, je zdaj bila do kraja potrta in obupana. Nekaj časa je sedela, kakor da jo je to ohromilo, potem je bruhnila v jok in no ličilo se ji vlije goste solze.

Ko sem jo gledal, kako ihti in kako ji žalost pretresa vse lepo telo, mi je sree zajelo tako usmiljenje, kakor ga do tedaj nisem še nikoli čutil.

Toda če sem odkritosrčen, moram priznati še več kakor to, da sem čutil do nje usmiljenje in da sem jo tisti trenutek pomiloval. V meni se je oglašalo še drugo čustvo, ki je bilo čisto novo, toda nadvse sladko. Ta drzna ženska, katere pogum ni poznal meja, me je začela osvajati še drugače, in sicer prav s tem, ko je v tej svoji žalosti nenadno pokazala nežno žensko srce.

Videl sem, da je navzile svojemu, tako malo ženskemu poslu, katerega je opravljala toliko let in v takih čudnih ter trdih okoliščinah, vendarle ostala v bistvu ženska — prikazen, ki jo v naši službi le redkokdaj srečamo.

Tisti trenutek sem čutil, da sva si blizu, zelo blizu. Skupno delo, skupne nevarnosti pri skupni nalogi, vse to naju je bilo zbližalo, da bi človek skoraj ne verjel, kako zelo.

In nikdar nisem še tega čutil tako zelo kakor zdaj, ko sva sedela drug ob drugem za isto mizo v borni hiši Sergija Pušina v Tobolsku.

Velika, zakajena svetilka, ki je visela na stropnem tramu nad nama, se je pozibavala in metala pošastne sence na stene in na tla. Krog in krog naju je bil sam molk, sam mir, ki ga ni kalil niti najrabejši glas ali šum. Skozi okence, ki je bilo na stečaj odprto, je v sobo vel sladki vonj prve pomladi.

(Dalje.)